

**МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

Факультет інформатики, математики та економіки

Кафедра педагогіки і педагогічної майстерності

**ЗАТВЕРДЖЕНО НА ЗАСІДАННІ КАФЕДРИ
зав. каф. к.п.н., доцент Єрмак Ю.І.
протокол №1 від 31 серпня 2021 р.**

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

«Вища освіта та європейський освітній простір»

рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий)

галузь знань: 03 Гуманітарні науки

спеціальність: 032 Історія та археологія

освітньо-наукова програма: «Історія та археологія»

Мелітополь, 2021 рік

Розробники:

Воровка Маргарита Іванівна, доцент кафедри педагогіки і педагогічної майстерності, доктор педагогічних наук, доцент.

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньо-наукової програми кандидат історичних наук, доцент
Замуруйцев О.В.

1. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика освітнього компонента	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий)	вибірковий	
Блоків – 2		Рік підготовки	
	Галузь знань 03 Гуманітарні науки Спеціальність 032 Історія та археологія Освітньо-наукова програма «Історія та археологія»	3	3
		Семестр	
		5, 6	5, 6
Загальна кількість годин – 120		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: 2		22 годин	22 годин
		семінарські	
		20 годин	20 години
		Самостійна робота	
		78	78
		Індивідуальні завдання: -	
Вид контролю: залік			

2. Мета освітнього компоненту

Метою є формування у здобувачів вищої освіти світоглядного розуміння глобалізаційних процесів у вищій освіті; основних напрямків трансформації та реформування цієї сфери; політичних, соціальних, економічних та освітніх чинників євроінтеграції вітчизняної вищої освіти; принципів функціонування ЄПВО.

Завдання:

- ознайомлення аспірантів з теоретичними засадами сучасної педагогічної науки, її понятійно-термінологічним апаратом;
- підвищення рівня і якості підготовки здобувачів вищої освіти, здатних професійно вирішувати проблеми, які стоять перед державою, та спроможних захищати її інтереси;
- підготовка аспірантів до участі у реалізації програм інтегрування вищої школи України в європейський та світовий освітній простір.

3. Перелік компетентностей, які набуваються:

Загальні компетенції

ЗК 1. Володіння системним науковим світоглядом, вміння застосовувати відповідні навички у своєї професійної діяльності.

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

ЗК 5. Знання відповідних стандартів, необхідних для наукової та педагогічної діяльності.

ЗК 8. Здатність працювати та орієнтуватися у сучасному міжнародному науковому просторі. .

Фахові компетентності

ФК 8. Здатність правильного використання методологічних основ наукового дослідження в галузі історичної науки та освіти;

ФК 9. Здатність до організації та управління командної діяльності, в питаннях наукових історичних досліджень та педагогічної діяльності;

4. Програмні результати навчання

РН2. Знання основ наукової розробки та виконання інноваційно-дослідницького завдання;

РН 7. Розуміння основних напрямків розвитку сучасної системи вищої освіти;

5. Програма освітнього компонента

БЛОК I. Вища освіта – феномен людської цивілізації

ТЕМА 1. Ідея університету в забезпеченні прогресу людської цивілізації. Ідея та місія університету. Парадигма знань - провідна ідея університету. Поняття про вищу освіту. Історія вищої університетської освіти. Університет і держава: співпраця та проблеми. Теорія зацікавлених сторін - стейкхолдери університету.

ТЕМА 2. Принципи та форми організації сучасної вищої освіти. Цінності вищої освіти: академічні свободи, автономія університетів, академічна мобільність, академічна чесність, академічна корпоративна культура. Протидія плагіату в освіті. Кодекс честі студентів. Безпека вищої освіти. Форми вищої освіти. Вища або третинна освіта. Подальша освіта. Формальна-Неформальна-Інформальна освіта. Освіта дорослих. Безперервна освіта. Дистанційна освіта та дистанційне навчання. Освіта для сталого розвитку. Освіта людей третього віку. Полікультурна освіта. Інклюзивна освіта. Егалітарна освіта. Унітарна та бінарна системи вищої освіти. Бізнес-освіта.

ТЕМА 3. Моделі університетської освіти.

Диверсифікація освіти. Британська модель Німецька модель Французька модель. Традиційна або класична модель. Раціоналістична модель. Феноменологічна модель. Технопарки. Мульти університет. Копоративний університет. Дослідницький університет. Відкритий університет.

ТЕМА 4. Державне управління вищою освітою.

Менеджмент вищої освіти. Державний стандарт та курикулум вищої освіти. Поняття про освітню програму. Освітня програма до кожного рівня вищої освіти. Освітньо-наукова та освітньо-професійна програма. Становлення ринкової моделі вищої освіти. Ринок послуг вищої освіти.

БЛОК II. Європейський простір вищої освіти. Вища освіта України.

ТЕМА 5. Інтеграційні процеси у вищій освіті країн Європи. Конкуренція освітніх систем.

Інтеграція. Поняття Євроінтеграції. Поняття глобалізації, локалізації, інтернаціоналізації та інтеграції в вищій освіті. Освітній простір, освітнє середовище. Європейський простір вищої освіти. Європейський союз. Педагогічна конституція Європи. Керівні органи Європейського Союзу. Міждержавні транснаціональні угоди європейських країн щодо створення єдиних та прийнятних стандартів вищої освіти.

ТЕМА 6. Основні засади Європейського простору вищої освіти.

Освітня політика Європейського Союзу (ЄС). Принцип субсидіарності в розвитку національних систем ЄС. Європейська структура кваліфікацій для навчання впродовж життя. Національні рамки кваліфікацій.

ТЕМА 7. Інтеграційні освітні процеси в Європі.

Болонський процес. Брюгге-Копенгагенський процес. Турінський процес. Європейська кредитно-трансферна система. Модульний принцип навчання. Стандартизація вищої освіти. Оцінювання якості освіти. Принципи

рейтингування університетів. Міжнародні освітні програми та фонди. Європаспорт. Проблеми та перспективи ЄПВО.

ТЕМА 8. Транскордонна та транснаціональна вища освіта.

Поняття соціальної та академічної мобільності. Транскордонна освіта. Діяльність GATS. Принципи капіталізації вітчизняної вищої освіти. Освітні послуги та логістика вітчизняної та транснаціональної вищої освіти.

ТЕМА 9. Вища освіта України - чинник формування нових знань та нової культури. Стандартизація вищої освіти.

Освітні парадигми національного освітнього простору. Система вищої освіти України. Реформи вищої освіти відповідно до стандартів ЄПВО. Закон України «Про вищу освіту» (2014 р.)

6. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем*	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
БЛОК I.													
Вища освіта: генеза та трансформації													
Тема 1. Ідея університету в забезпеченні прогресу людської цивілізації.	14	2	2			10	14	2	2				10
Тема 2. Принципи та форми організації сучасної вищої освіти.	16	4	4			8	16	4	4				8
Тема 3. Моделі університетської освіти.	10	-	-			10	12	-	2				10
Тема 4. Державне управління вищою освітою.	16	2	4			10	14	2	2				10
Разом за блоком 1	56	8	10			38	56	8	10				38
БЛОК II.													
Європейський простір вищої освіти. Вища освіта України													

Тема 5. Інтеграційні процеси у вищій освіті країн Європи. Конкуренція освітніх систем.	14	4	2			8	14	4	2			8
Тема 6. Основні засади Європейського простору вищої освіти.	12	4	2			6	12	4	2			6
Тема 7. Інтеграційні освітні процеси в Європі.	12		2			10	12		2			10
Тема 8. Транскордонна та транснаціональна вища освіта.	12	2	2			8	12	2	2			8
Тема 9. Вища освіта України - чинник формування нових знань та нової культури. Стандартизація вищої освіти.	14	4	2			8	14	4	2			8
Разом за блоком II	64	14	10			40	64	14	10			40
Всього	120	22	20			78	120	22	20			78

7. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми лекції та питання, що вивчаються	Кількість годин
1	<p>Тема. Ідея університету в забезпеченні прогресу людської цивілізації.</p> <p>Ідея та місія університету. Парадигма знань - провідна ідея університету. Університет і держава: співпраця та проблеми.</p>	2
2	<p>Тема. Принципи та форми організації сучасної вищої освіти.</p> <p>Освіта дорослих. Безперервна освіта. Дистанційна освіта та дистанційне навчання. Освіта для сталого розвитку. Освіта людей третього віку. Полікультурна освіта. Інклюзивна освіта. Егалітарна освіта. Унітарна та бінарна системи вищої освіти. Бізнес-освіта.</p>	4
3	<p>Тема. Державне управління вищою освітою.</p> <p>Менеджмент вищої освіти. Державний стандарт та курикулум вищої освіти. Ринок послуг вищої освіти.</p>	2
4	<p>Тема. Інтеграційні процеси у вищій освіті країн Європи. Конкуренція освітніх систем.</p> <p>Інтеграція. Поняття Євроінтеграції. Поняття глобалізації, локалізації, інтернаціоналізації та інтеграції в вищій освіті. Освітній простір, освітнє середовище. Європейський простір вищої освіти (ЄПВО). Керівні органи Європейського Союзу.</p>	4
5	<p>Тема. Основні засади Європейського простору вищої освіти. Освітня політика Європейського Союзу (ЄС).</p> <p>Принцип субсидіарності в розвитку національних систем ЄС. Національні рамки кваліфікацій.</p>	4
6	<p>Тема 8. Транскордонна та транснаціональна вища освіта.</p> <p>Поняття соціальної та академічної мобільності. Транскордонна освіта. Діяльність GATS. Принципи капіталізації вітчизняної вищої освіти.</p>	2
7	<p>Тема. Вища освіта - чинник формування нових знань та нової культури. Стандартизація вищої освіти.</p> <p>Поняття соціальної та академічної мобільності. Транскордонна освіта. Діяльність GATS. Принципи капіталізації вітчизняної вищої освіти.</p>	4
Разом		22

8. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми та питання, що вивчаються	Форми контролю	Кількість годин
1	<p>Ідея університету в забезпеченні прогресу людської цивілізації. Університет і держава: співпраця та проблеми. Теорія зацікавлених сторін - стейкхолдери університету.</p>	Індивідуальна, групова	2
2	<p>Принципи та форми організації сучасної вищої освіти. Цінності вищої освіти: академічні свободи, автономія університетів, академічна мобільність, академічна чесність, академічна корпоративна культура. Протидія плагіату в освіті. Кодекс честі студентів.</p>	Індивідуальна, групова	4
3	<p>Державне управління вищою освітою. Менеджмент вищої освіти. Державний стандарт та курикулум вищої освіти. Освітня програма до кожного рівня вищої освіти. Освітньо-наукова та освітньо-професійна програма.</p>	Індивідуальна, групова	4
4	<p>Інтеграційні процеси у вищій освіті країн Європи. Конкуренція освітніх систем. Інтеграція. Поняття Євроінтеграції. Поняття глобалізації, локалізації, інтернаціоналізації та інтеграції в вищій освіті. Освітній простір, освітнє середовище. Європейський простір вищої освіти (ЄПВО). Керівні органи Європейського Союзу.</p>	Індивідуальна, групова	2
5	<p>Основні засади Європейського простору вищої освіти. Освітня політика Європейського Союзу (ЄС). Принцип субсидіарності в розвитку національних систем ЄС. Національні рамки кваліфікацій.</p>	Індивідуальна, групова	2
6	<p>Інтеграційні освітні процеси в Європі. Болонський процес. Брюгге-Копенгагенський процес. Турінський процес. Європейська кредитно-трансферна система. Модульний принцип навчання.</p>	Індивідуальна, групова	2
7	<p>Транскордонна та транснаціональна вища освіта.</p>	Індивідуальна, групова	2

	Поняття соціальної та академічної мобільності. Транскордонна освіта. Діяльність GATS. Принципи капіталізації вітчизняної вищої освіти.		
8	Вища освіта України - чинник формування нових знань та нової культури. Стандартизація вищої освіти. Освітні парадигми національного освітнього простору. Система вищої освіти України.	Індивідуальна, групова	2
Разом			20

9. Самостійна робота

№ з/п	Теми і перелік питань що внесені на самостійне вивчення
1	Ідея університету в забезпеченні прогресу людської цивілізації. Передумови та історія виникнення „університету”. Університет: від прогресу (Д.Г. Ньюмен) - до руїн (Б.Ріддінгс). 3.Ідеї В.Гумбольдта. Сучасна філософія освіти та освітня політика про університетську освіту.
2	Принципи та форми організації сучасної вищої освіти. Безпека вищої освіти. Форми вищої освіти. Вища або третинна освіта. Подальша освіта. Формальна-Неформальна-Інформальна освіта.
3	Моделі університетської освіти. Диверсифікація освіти. Британська модель Німецька модель Французька модель. Традиційна або класична модель. Раціоналістична модель. Феноменологічна модель. Основні напрямки трансформації університетської освіти. Копоративні університети. Технопарки. Мульти університет. Копоративний університет. Дослідницький університет. Відкритий університет.
4	Державне управління вищою освітою. Поняття про освітню програму. Становлення ринкової моделі вищої освіти. Ринок послуг вищої освіти.
5	Інтеграційні процеси у вищій освіті країн Європи. Конкуренція освітніх систем. Європейський союз. Педагогічна конституція Європи. Міждержавні транснаціональні угоди європейських країн щодо створення єдиних та прийнятних стандартів вищої освіти.
6	Основні засади Європейського простору вищої освіти. Європейська структура кваліфікацій для навчання впродовж життя.
7	Інтеграційні освітні процеси в Європі. Стандартизація вищої освіти. Оцінювання якості освіти. Принципи

	рейтингування університетів. Міжнародні освітні програми та фонди. Європаспорт. Проблеми та перспективи ЄПВО.
8	Транскордонна та транснаціональна вища освіта. Освітні послуги та логістика вітчизняної та транснаціональної вищої освіти.
9	Вища освіта - чинник формування нових знань та нової культури. Стандартизація вищої освіти. Реформування вищої освіти України відповідно до стандартів ЄПВО.

10. Методи навчання: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемний, частково-пошуковий (евристичний), дослідницький; словесні, наочні, практичні; організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності, стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності; контролю та самоконтролю у навчанні.

11. Форми і методи контролю:

Методи, які будуть використані для оцінювання результатів навчання:

- усний;
- письмовий (перша ті друга контрольні точки);
- тестовий контроль;
- практична перевірка під час семінарських занять;
- контроль виконання завдань самостійної роботи (реферати, есе, презентації, творчі проекти тощо);
- взаємоконтроль, самоконтроль;
- підсумковий (семестровий) – залік.

Форми контролю: фронтальна, групова, індивідуальна, комбінована.

Контроль відповідно до тем

№ з/п	Тема	Методи контролю	Форма контролю	Засоби діагностики
1	Тема 1. Ідея університету в забезпеченні прогресу людської цивілізації.	усне опитування, самоконтроль	Індивідуальна	Тести, практичні завдання
2	Тема 2. Принципи та форми організації сучасної вищої освіти.	Опитування (усне/письмове), самоконтроль	Групова	Есе, тести
3	Тема 3. Моделі університетської	Тестовий контроль,	Індивідуальна / групова	Презентація, тести

№ з/п	Тема	Методи контролю	Форма контролю	Засоби діагностики
	освіти.	самоконтроль		
4	Тема 4. Державне управління вищою освітою.	Опитування (усне/письмове), самоконтроль	Індивідуальна / групова	Презентація
		ПК: Програмований тестовий контроль: теми 1-4	Фронтальна	Стандартизовані тести
5	Тема 5. Інтеграційні процеси у вищій освіті країн Європи. Конкуренція освітніх систем.	Опитування (усне/письмове), самоконтроль	Індивідуальна / групова	Презентація / реферативна доповідь
6	Тема 6. Основні засади Європейського простору вищої освіти.	Опитування, самоконтроль	Індивідуальна / групова	Презентація, тести
7	Тема 7. Інтеграційні освітні процеси в Європі.	Опитування (усне/письмове), самоконтроль	Індивідуальна / групова	Презентація, реферат,
8	Тема 8. Транскордонна та транснаціональна вища освіта.	усне опитування	Індивідуальна / групова	Есе, тести
9	Тема 9. Вища освіта України - чинник формування нових знань та нової культури. Стандартизація вищої освіти.	Опитування (усне/письмове), самоконтроль	Індивідуальна / групова	Реферат, презентація
		ПК 2: програмований тестовий контроль (теми 5-9)	Фронтальна	Стандартизовані тести

12. Критерії оцінювання відповідно до видів контролю

Критерієм успішного проходження здобувачем вищої освіти підсумкового оцінювання є досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом вивчення дисципліни.

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до положення №283 від 29.08.2017 р. «Про бально-

накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачами вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького».

Основним видом контролю знань, умінь, навичок та способів їх застосування є поточний контроль, для якого використовується національна шкала «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» з відповідними до неї балами, тобто числами «5», «4», «3», «2». Ці бали виставляються за кожне практичне (лабораторне, семінарське) заняття в академічний журнал.

1	2
Метод контролю результатів навчання	Критерії
Поточний (відповідь на практичному занятті)	<p>5 балів: студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішує усі тестові завдання. Здатний виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формулювати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями</p>
	<p>4 бали: студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу. Але під час відповіді на деякі питання не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішує більшість тестових завдань. Здатний виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями, однак може припускати окремі несуттєві помилки.</p>
	<p>3 бали: студент в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішує половину тестових завдань. Має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого, виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків</p>

1	2
	<p>2 бали: студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив окремі розрахункові / тестові завдання. Безсистемно відділяє випадкові ознаки вивченого; не вміє зробити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки.</p>
<p>Поточний контроль (реферат, есе, презентація)</p>	<p>Сумарно – 5 балів: <i>1 бал</i> – відповідність змісту обраній темі <i>1 бал</i> – логічна структурованість матеріалу, ґрунтовність, повнота і критичність аналізу літератури з теми реферата <i>1 бал</i> – успішність виконання завдання, глибина аналізу зібраного фактичного матеріалу <i>1 бал</i> – літературне, технічне й естетичне оформлення роботи <i>1 бал</i> – публічний захист роботи</p>
<p>Поточний контроль (самостійна робота)</p>	<p>5 балів: Розподіл балів, як за відповідь на практичному занятті. Бали за індивідуальні завдання нараховуються аспіранту лише при успішному їх виконанні. Вони додаються до суми балів, набраних аспірантом за поточну навчальну діяльність.</p>
<p>Поточний контроль (підсумкове тестування)</p>	<p>5 балів 1 бал за кожну правильну відповідь на кожне з тестових завдань</p>
<p>Періодичний контроль (ПМК)</p>	<p>30 балів 5 балів за кожне з 4 завдань (розподіл балів за кожне завдання, як за відповідь на практичному занятті); десять тестових завдань: один бал за правильну відповідь.</p>
<p>Підсумковий контроль (залік)</p>	<p>100 балів: 20 балів – поточне оцінювання 30 балів – ПМК</p>

За семестр з курсу дисципліни проводяться два періодичні контролю (ПКР), результати яких є складовою результатів контрольних точок першої (КТ₁) і другої (КТ₂). Результати контрольної точки (КТ) є сумою поточного (ПК) і періодичного контролю (ПКР): $КТ = ПК + ПКР$. Максимальна кількість балів за контрольну точку (КТ) складає 50 балів.

Максимальна кількість балів за періодичний контроль (ПКР) становить 60% від максимальної кількості балів за контрольну точку (КТ), тобто 30

балів. А 40% балів, тобто решта балів контрольної точки, є бали за поточний контроль, а саме 20 балів.

Результати поточного контролю обчислюються як середньозважена оцінок (X_{cp}) діяльність студента на практичних (семінарських, лабораторних) заняттях, що входять в число певної контрольної точки.

Приклад: за десять занять студент отримав такі оцінки 3, 4, 4, 4, 5, 4, 5, 3, 5, 4. Відповідно середньозважена оцінка (X_{cp}) буде становити 4,1 бали.

Для трансферу середньозваженої оцінки (X_{cp}) в бали, що входять до 40% балів контрольної точки (КТ), треба скористатися формулою:

$$ПК = \frac{(X_{cp}) * 20}{5}$$

За періодичний контроль (ПКР) студентом отримано 30 балів. Тоді за контрольну точку (КТ) буде отримано $КТ = ПК + ПКР = 16 + 30 = 46$ (балів).

Студент має право на підвищення результату тільки одного періодичного контролю (ПКР) протягом двох тижнів після його складання у випадку отримання незадовільної оцінки.

Якщо підсумковим контролем вивчення дисципліни є диференційований або недиференційований залік, то набраних таким чином 60 і більше балів достатньо для його зарахування.

Критерії оцінювання підсумкового (семестрового) контролю.

Підсумковим контролем є залік. Загальний рейтинг з дисципліни (ЗР) складається з сумою балів: $КТ1 + КТ2 = 3$.

Співвідношення балів національної оцінної, ECTS і 100 – бальної оцінної шкали таке:

Оцінка за національною шкалою	Оцінка ЄКТС	Мінімальний бал для отримання позитивної оцінки – 60, максимальний -100
відмінно	A	90-100
добре	B	82-89
	C	74-81
задовільно	D	64-73
	E	60-63
незадовільно	FX	35-59
	F	1-34

Студент зобов'язаний відпрацювати всі пропущені лабораторні, практичні або семінарські заняття протягом двох тижнів. Невідпрацьовані заняття (невиконання навчального плану) є підставою для недопущення студента до підсумкового контролю.

13.Рекомендована література

Основна література

1. Вища освіта та Європейський освітній простір / Василь Крижко, Марк Елькін, Ольга Старокожко, Ксенія Тільчарова, Ольга Грицайова. – Бердянськ, ВИДАВНИЦТВО, 2015. – 594 с.
2. Інтеграція в європейський освітній простір: здобутки, проблеми, перспективи: Монографія / За заг. ред. Ф.Г. Ващука. – Ужгород: ЗакДУ, 2011. – 560 с.
<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/3717>
3. Європейський простір вищої освіти та Болонський процес: Навчально-методичний посібник / Т. М. Димань, О.А. Боньковський, А.Г. Вовкогон. – БНАУ, 2017. – Одеса: НУ «ОМА», 2017. – 106 с.
https://nubip.edu.ua/sites/default/files/6._ievropeyskiy_prostir_vishchoyi_osviti_ta_bolonskiy_proces.pdf
4. Сбруєва А.А., Єременко І.В. Формування європейського виміру забезпечення якості вищої освіти в контексті інтернаціоналізації освітнього простору: монографія / за заг. ред. А. А. Сбруєвої. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2019. 254 с
URL: <https://pedscience.sspu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/02/monograph-SbruievaYeremenko.pdf>
5. Al-Sindi, T. (Eds.). (2016). Quality Assurance of Cross-border Higher Education. Final report of the QACHE Project. Brussels: European Association for Quality Assurance in Higher Education AISBL. 51 p. URL: <https://www.enqa.eu/indirme/QACHE%20final%20report.pdf>
6. QACHE. (2016). Quality Assurance of Cross-border Higher Education Final report of the QACHE Project. Retrieved from:
URL: <https://enqa.eu/indirme/papers-and-reports/occasionalpapers/QACHE%20final%20report.pdf>.

Допоміжна література

1. Вища освіта України і Болонський процес: навчальний посібник / за ред. В. Г. Кременя. -Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2004. – 383с.
<http://194.44.152.155/elib/local/sk776516.pdf>
2. Етика керівника: Підручник за кредитно-модульною технологією навчання для магістрів / уклад. І.П. Аносов, С.С. Ізбаш – Мелітополь: Видавництво МДПУ ім. Б. Хмельницького, 2014. – 324 с.
3. Закон України «Про вищу освіту» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 37-38, ст.2004)
4. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 3, ст.25)
5. Закон України «Про освіту» від 5.09.2017 р.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
6. Про затвердження Порядку проведення моніторингу підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців у сфері європейської та євроатлантичної інтеграції: Наказ М-ва освіти і науки України від 2.09.05 № 506 // Офіц. вісн. України. - 2005. - 7 жовт. (№ 38). - Ст. 2409.

7. Про затвердження Програми дій щодо реалізації Болонської декларації в системі вищої освіти і науки України на 2004-2005 роки: Наказ М-ва освіти і науки України від 23.01.04 № 49 // Освіта. - 2004. - 11-18 лют. (№ 8). - С. 6-7.
8. Про затвердження Умов прийому до вищих закладів України у 2020 році: Наказ М-ва освіти і науки України від 0.219.19 № 1285 // URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/vstup-2020/2019/12/priyomunakaz11101912851203.pdf>
9. Про заходи щодо вдосконалення системи вищої освіти України: Указ Президента України № 210/2020 від 03.06.20 року // Освіта України. – 2020. – 17 жовтня 2020
URL: http://ru.osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/74369/
10. Професійна етика вищої освіти: навчальний посібник для осіб, що навчаються в магістратурі за спеціальністю «Педагогіка вищої школи». / А.П. Алексеєнко, К.І. Карпенко, Л.О. Гончаренко, В.В. Дейнека. – Харків: ХНМУ, 2015. – 77 с. URL: <http://repo.knmu.edu.ua/bitstream/123456789/11219/3/Професійна%20етика%20вищої%20Освіти.pdf>
11. Фурман А. В. Типи наукових шкіл та умови їх ефективного функціонування / А. В. Фурман // Психологія і суспільство. - 2014. - № 3. - С. 11-29. –
URL: Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Psis_2014_3_4
12. Педагогіка вищої школи і вищої освіти: курс лекцій для магістрів / І. П. Аносов, Т. Ф. Бельчева, М. В. Елькін та інші / Мелітополь: ТОВ "ВБ ММД", 2009. – 315 с
13. Mense E. G., Lemoine P. A., Garretson C.J. & Richardson M. D. The Development of Global Higher Education in a World of Transformation. Journal of Education and Development; Vol. 2, No. 3; December, 2018 DOI: 10.20849/jed.v2i3.529

Інформаційні ресурси internet

1. Декіна С.С. Етика вченого і викладача: основні положення та виклики сьогодення.
URL: <https://www.perspektyva.in.ua/naukovuj-prostir/poglyad/etyka-vchenogo-i-vykladacha-osnovni-pol/1>.
2. Міністерство освіти і науки України: офіційний сайт: [Електронний ресурс]. – URL: www.mon.gov.ua
3. Сайт Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького. Інформація, що підлягає оприлюдненню: офіційний сайт: URL: <https://mdpu.org.ua/universitet/informatsiya-shho-pidlyagaye-oprilyudnennyu>
4. Науково-технічна бібліотека МДПУ ім.Б.Хмельницького: офіційний сайт: URL: <http://lib.mdpu.org.ua/>

5. Положення про перезарахування навчальних дисциплін та визнання академічної різниці у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького № 32/01-05 від 4.10.2019 р.

6. Положення про запобігання академічного плагіату в освітній діяльності Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького № від 36/01-05 від 01.11.2019

URL: https://drive.google.com/file/d/10RJA1I_bMKp-kIqNq7894oAO6bnxwiP/view

7. Програма розвитку міжнародної діяльності Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького на період 2018-2021 р. № 04/01-05 від 18.03.2018 р

URL: <https://drive.google.com/file/d/1C7hLj9mTAi-irO-6Vq7h7EhFmlNnlPJj/view>

8. Положення про визнання іноземних документів про освіту у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького № від 13/01-05 від 01.11.2018 URL:

https://drive.google.com/file/d/1Hn_clvdLbXvob5nlkt08K1MYu937iM79/view

9. Положення про перезарахування освітніх компонентів та визначення академічної різниці у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького № 27/01-05 від 07.09.2020

URL: <https://drive.google.com/file/d/1evp2PeqJTVk7lZSIWT9TgeGfyOU7hwSQ/view>

10. Положення про порядок визнання результатів навчання, отриманих у процесі неформальної освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького № 05/01-05 від 21.02.2020 р

URL: https://drive.google.com/file/d/14KeC_yldBuss-N0Q60DqWdwy9We1_uV4/view

11. Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького № 31/01-05 від 2.309.2019

URL: https://drive.google.com/file/d/1_9W8fsDFFToadH9J73Gup8Ki2hflh_P_/view

12. Положення про організацію освітнього процесу в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького

URL: https://drive.google.com/file/d/1OMtCdZsTSSudgxmMu206ffea4Kjx3_Q/view

13. Положення про освітню програму підготовки здобувачів вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького

URL: <https://mdpu.org.ua/wp-content/uploads/2020/12/Osvitnya-programa.pdf>

14. Постанови Кабінету Міністрів від 23.11.2011 р. No 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» зі змінами відповідно до Постанови від 12 червня 2019 р. No 509.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF#Text>